

ואלו מגלהין פרק שלישי מועד קטן

כא.

עין משפט נר מצוה

קרב א מיי פ"ד מהל' יבוס ותלמיה הל' ו סגמ עשין נה טושי' ארשי' סי קסמ טפ' קל' קב ב מיי פ"ה מהל' אגל הלכה יז:
קבא ג מיי טל א פ סגמ עשין דרבנן ג טוש"ע י"ד ספ טפ"ק פ:
קבב ד ה ו ז מיי טל סלכט טו סגמ טו טוש"ע טו סומן טפ"ק טפ"ק פ:
קבג ח מיי טל סלכט טו טוש"ע טו סומן טפ"ק טפ"ק פ:
קכד טו טוש"ע טו סומן טל טפ"ק טל:

רבנו חננאל

אי הכי בעינין חליצה, דבתיב ועמד ואמר לא חפצתי, הכי נמי דמעתמו. והתניא בין ועמד בין וישב בין משה, חליצתה כשהי. דלא היה טעם. ויקם [ומחל] ויקרע את בגדיו. ודלמא קריעה מעומד מלחא תירוץ הוא דבד, כמה דבדבד בשיבתו ארצה על גבי מטה על גבי כסא על גבי ארבע [גדולה] על גבי עמודי קרקע לא יצא, ואמר ר' יוחנן שלא יצא, קיים כפיית המטה. ארצה, לא ארצה משם הוא, אלא כעין ארצה. רבמרש ברורשמי ר' יוחנן אמר וישבו אתו לארץ, אינו כחוב על הארץ, אלא לארץ, דבדבד המטות לארץ, מיכן שהן שיעורן על מטות כפורות, וכיון שישן על מטה כפורה ניצור בליהוה ונזכר שהוא אבלי. אלו דברים שאבל אסור בהן, במלכא, ובסיכה, ובחיצה, ובנטיית הסדר, בחטמי הקרות בתורה ובכיתובים ולשונות במשנה ובמדרש בהלכות ובאגרות, ואם היו רבים צריכין לו אינו נמצע. ומעשה ומת בנו של ר' יוסי בצפורי, ובחו של ר' בבית שערס, ויצאו ודרשו כל היום. ואסיקנא, ובלבד שלא יעמדם התורגמן, אלא יושב לו אחר בצדו של אבלי ולחוש לו, והוא משריט לתורגמן, והתורגמן משמר לרבים. ת"ד אבל שלשה ימים הראשונים אסור להניח תפילין, משלישי ושלישי בכלל מניח, ואם באו פנים חדשות אינו חולץ, דברי ר' אליעזר. ור' יהושע אומר, משני ושני בכלל מניח, ואם באו פנים חדשות חולץ. אמר עולא וכו', ור' הילכתא כר' אליעזר בחליצה, שאם באו פנים חדשות חולץ. אמר עולא אינו חולץ, והלכתא כרבא דאמר כיון שהניח אינו חולץ, [וכי] יהושע בהנחה, שמים כיון מניח. מאי טעמא דר' אליעזר, דכתיב ויתמו רבי אבלי משה, מיעוט ימי אבלי ואחריתא כיון מר, וימא קמא בלבד.

אלא מעתה ועמד ואמר ה"ג. משמע ועמד ואמר היינו אפי' מיושב והא דלמרינן פרק מצות חליצה (יבמות דף קי.) צתי עמודי לכתילה שמה לר"ק עמידה מדרבנן מיהו קשה דועמדו שני האנשים (דברים טו) דצנינן אפי' מיושב כמו ועמדו וקדשו (לעיל דף יח:) אכל ועמד לחוד לא משמע הכי: **ד"א** לא תימא הכי וישב ארצה וכו'. אע"ג דוסכב ארצה כתיב נמי אכל הילך דבת טעם אע"ג דלא גבי מת כתיב אלא על צנו ושמה הואיל והנציא אהר לו מות ימות הכי הוא כמת ואע"פ שהפלל עליו שיחה וכענין זה אמר צירושלמי הקב"ה שהיה יודע שעתיד להיות מצול היה מתאכל על עולמו קודם המצול וצמחו הרב הקשה כי הסוגיא משונה בתימיה אומר מלתא יתירחא עזד דלי לא תימא הכי והדר מקשה דלא ילא ידי חובתו וי"ל דהכי פ"י מלתא יתירחא ור"ה כפה מעמו ושכב ע"ג קרקע וא"כ עזד מלתא יתירחא דליכא למימר ושכב היינו כפיית המטה דלא לך ידי חובתו מכפיית המטה א"ל כעין וליכא שום יתור ויחיל ליה לשנויי הכי מלומר שהיה מלתא יתירחא ולהוכיח קריעה מכפיית המטה:

א"ל ר' יוחנן שאל ר' יוחנן שאל ר' יוחנן שלא יצא, ואמר ר' יוחנן שלא יצא, קיים כפיית המטה. ארצה, לא ארצה משם הוא, אלא כעין ארצה. רבמרש ברורשמי ר' יוחנן אמר וישבו אתו לארץ, אינו כחוב על הארץ, אלא לארץ, דבדבד המטות לארץ, מיכן שהן שיעורן על מטות כפורות, וכיון שישן על מטה כפורה ניצור בליהוה ונזכר שהוא אבלי. אלו דברים שאבל אסור בהן, במלכא, ובסיכה, ובחיצה, ובנטיית הסדר, בחטמי הקרות בתורה ובכיתובים ולשונות במשנה ובמדרש בהלכות ובאגרות, ואם היו רבים צריכין לו אינו נמצע. ומעשה ומת בנו של ר' יוסי בצפורי, ובחו של ר' בבית שערס, ויצאו ודרשו כל היום. ואסיקנא, ובלבד שלא יעמדם התורגמן, אלא יושב לו אחר בצדו של אבלי ולחוש לו, והוא משריט לתורגמן, והתורגמן משמר לרבים. ת"ד אבל שלשה ימים הראשונים אסור להניח תפילין, משלישי ושלישי בכלל מניח, ואם באו פנים חדשות אינו חולץ, דברי ר' אליעזר. ור' יהושע אומר, משני ושני בכלל מניח, ואם באו פנים חדשות חולץ. אמר עולא וכו', ור' הילכתא כר' אליעזר בחליצה, שאם באו פנים חדשות חולץ. אמר עולא אינו חולץ, והלכתא כרבא דאמר כיון שהניח אינו חולץ, [וכי] יהושע בהנחה, שמים כיון מניח. מאי טעמא דר' אליעזר, דכתיב ויתמו רבי אבלי משה, מיעוט ימי אבלי ואחריתא כיון מר, וימא קמא בלבד.

אודייני. מכתשת גדולה: **מנוס.** אמרו אפי' יאן ע"ג קרקע לא יאכ עד שיכפה ממטו וישב עליה: **ועין ארצה.** כלומר שכפה ממטו וישב עליה ולעולם קריעה מעומד: **ואסור לקרוע.** כדלמרינן לעיל (דף טו.) מדלמך כחמנא ליחוקאל האנק דוס. והא דלמך (סוכה דף כה) אכל חיובי בכל המנוט האמורות כמורה חוץ מן התפילין הם שאר מנוט בעלמא אכל הני אית זהו שמחה: **רבים לרבים.** לדרשה: **סכר לאוקמי אמורא עליה.** תורגמן: **ושלישי בכלל.** מותר להניח תפילין דעיקר אצילות אינו אלא צ' ימים: **ואם כלו פנים חדשות.** ציוס ג' אפי' אינו חולץ תפילין אע"ג דליכא למיחש דלמא אמרי [בשני] ימים הראשונים נמי הניח תפילין: **רבי יושב אומר וכו'.** דעיקר אצילות אינו אלא יוס אחד: **ואם כלו פנים חדשות.** ציוס שני חולץ תפילין: **מ"ט דר"א.** דסכר עיקר אצילות שני ימים: **דכסי ויתמו ימי.** דמשמע צ' ימים: **עיקר מיריא יוס אחד.** אכא אצילות צ' ימים: **הלכה כר"א בחליצה.** שאם כלו פנים חדשות צ"ג אינו חולץ והלכה כרבי יהושע בהנחה דצניי מותר להניח תפילין: **צניי שני לעולה חולץ.** צניי קאמר הלכה כר"א דלמך אינו חולץ אכל צניי לא ידענא אי חולץ אי לא: **חולץ ומניח.** צניי אפי' מאה פעמים ציוס וכו' כלו פנים חדשות חולץ וכי ליכא פנים חדשות מניח: **רש"א אומר כיון שמניח.** צניי שז אינו חולץ לפנים חדשות: **והאמר רבא.** לעיל (דף כ.) צכפיית המטה הלכה כתנא דידן דלמך ג' ימים עיקר אצילות ה"ג נצניי ג' ימים (ב) להניח תפילין: מנחה

בצדו ו לחש הוא לר' חנניה בן עקביא ור' חנניה בן עקביא לתורגמן ותורגמן השמיע לרבים ת"ר אבל ג' ימים הראשונים אסור להניח תפילין * משלישי ואילך ושלישי בכלל מותר להניח תפילין ואם באו פנים חדשות אינו חולץ דברי ר"א ר' יהושע אומר אבל ב' ימים הראשונים אסור להניח תפילין * משני ושני בכלל מותר להניח תפילין ואם באו פנים חדשות חולץ אמר רב מתנה מאי מעמא דר"א דכתיב * ויתמו ימי בכי אבלי משה אמר רב עינא מ"ט דר' יהושע דכתיב * ואחריתה כיום מר ורבי יהושע נמי הא כתיב ויתמו ימי וגו' אמר לך שאני משה דתקוף אבליה ור"א נמי הא כתיב ואחריתה כיום מר עיקר מיריא חד יומא הוא אמר עולא הלכה כר"א בחליצה והלכה כר' יהושע * בהנחה איבעיא להו בשני לעולה חולץ או אינו חולץ ת"ש אמר עולא חולץ ומניח אפי' מאה פעמים תניא נמי הכי יהודה בן תימא אומר חולץ ומניח אפי' מאה פעמים רבא אמר כיון שהניח שוב אינו חולץ והא רבא הוא דאמר * הלכה כתנא דידן דאמר שלשה ימים

משלישי ואילך. ושלישי שצנין [מקממן] ככולו ומדרבנן דהא לא משיי קר' אלא לשני ימים דכתיב ויתמו ימי בכי אכל משה ר"א והאי ויתמו תפילין וכן ואחריתה כיום מר טפי מכל שאר מיני דכל שעה שהוא מר נפש מתעולל צעפר ואין זה פאר כדפיש בקונטרס בכמוצות (ד' ו): ריב"ז וצ"ט צ"כ ה"ה אומר ר' יתחק זקני דשרי כמו צניי דשרי:

חולץ ומניח אפי' מאה פעמים. פי' חולץ בפנים חדשות ומניח כשילכו וכן כל שעה שילכו מאה פעמים ציוס וטעמיה משום צין לר"א צין לרבי יהושע בפנים חדשות אסור לר"א להניח אסור ולרבי יהושע אפי' חולץ:

(א) יבמות טז, א. לקמן כ. ע"ש, א) [פי תוס' ד"ב קדמ, ד"ה אודייני, (ד) וגיטת הרי"ף (דף ז'כ): גדולה מנוט אמרו אפילו על גבי קרקע לא יאכ (טו), א) [פי' אלו], (ו) ומת' שמחת פיה, (ז) [שמות' פיו], (ח) שני כה"ר דסוכה (דף רמב). ד"ה אכל חיוב וכו' ומצין למע נקט בך לשנא], (ט) [שני כה"ר] [שם], (י) לעיל כ., (י) [שני תוס' יבמות קג. ד"ה בן ומה] שבעות ל' ד"ה מנח ותוספות וצמח טו. ד"ה מיושב,

תורה אור השלם

1. ויקרא לו וקני עירו ודברו אליו ועמד ואמר לא חפצתי לקחתה: דברים כה ח ויקם איוב ויקרע את מעילו ויזו את ראשו ויפול ארצה וישתחו: איוב א כ ויקם הפולק ויקרע את בגדיו וישב ארצה וקל עבדיו בעצים קרעי בגדים: שמואל ב יג לא ירקבו בני ישראל את משה בערבת מואב שלשים יום ויתמו ימי כבי אכל משה: דברים לה ח והפכתי חניכס לאבל וקל שיריבס לאבל והעליתו על כל מתנים שק ועל כל ראש קריחה ושמתיק באבל יחיד ואתיהוה כיום קר: עמות ה י

הנהרות הב"ח

(א) רש"י ד"ה והאמר רבא כו נצניי ג' ימים שלא להניח תפילין:

גליון הש"ס

נב' ודלמא מילחא יתירחא. עין לקמן דף ט ע"ה מ"ה משטס: תוס' ד"ה אלו דברים וכו' ענין עטיפת ישמעאליס ע"י לקמן דף כ ע"ה תוס' ד"ה ותמול לטעמיה:

מוסף רש"י

ואם היו רבים צריכין לו. ללמוד ממנו (חולין ה:).

(ב) נראה דלי' משלישי ואילך אינו חולץ וכו"ו בהנה שמים שני מניח והלכה כרבא דלמך כיון שהיה שז אינו חולץ.